

חיה אוסטרובר היא מרצה לפסיכולוגיה במכללה האקדמית בית ברל ומרצה בקונגרסים בין-לאומיים בארץ ובחוץ לארץ על פסיכולוגיה, הומור ושואה. על החיבור "ההומור כמנגנון הגנה בשואה" קיבלה בשנת 2000 תואר דוקטור לפילוסופיה מאוניברסיטת תל אביב.

אוסטרובר מדריכה בני נוער במסעות לפולין וכתבה, ערכה והפיקה תכניות לימודים ממוחשבות להוראת השואה באמצעות בולים, תמונות, תמלילים וציורי ילדים. על תכניות אלה העניק לה "משואה – המכון ללימודי השואה" פרס חינוך על יזמה חינוכית ראויה לשבח בנושא השואה.

ללא הומור היינו מתאבדים

חיה אוסטרובר

האיור על העטיפה: אריך לסקלי, "ילדת הגטו – מחזה בשלוש מערכות", טרזיינשטט. באדיבות משפחת לסקלי ו-Los Angeles Museum of the Holocaust על האיור, מימין: "היום – הצגת פרודיה לתושבי הגטו המבורגים"; בין הרקדנים: "ילדת גטו קטנה ואהובה, תאהבי אותי..."

חיה אוסטרובר ללא הומור היינו מתאבדים

"ללא הומור היינו כולנו מתאבדים. מכל דבר, במובן מסוים, עשינו צחוק. [...] זה עזר לנו להישאר בני אדם אפילו בתנאים קשים" (ינינה ברנדויץ' מיאן)

להומור ולצחוק כוח מחזק ומרפא ותפקיד חשוב בשמירה על הבריאות הנפשית והגופנית שלנו, אך נשאלת השאלה האם כוחם יפה גם להתמודדות עם אירוע כה טראומטי כמו השואה. בספרה **ללא הומור היינו מתאבדים** הד"ר חיה אוסטרובר משיבה בחיוב על השאלה וטוענת שהיו בני אדם שנעזרו בהומור גם בניסיונות הקשים שבהם העמידה אותם השואה – בגטאות ובמחנות הריכוז וההשמדה. ההומור, היא טוענת, היה מנגנון הגנה שהפחית את עקת לבם וסייע להם להתמודד ולשרוד. ממחקרה עולה שההומור היה דרכם המופלאה להתמודד עם המציאות הנוראה, ובעדויות שאספה נשזרו סיפורי זוועה בהומור מקברי.

ההומור בשואה לא הפחית את הזוועות האובייקטיביות שחוו הניצולים, אלא את הרגשתם הסובייקטיבית בתגובה לזוועות האלה. במחקרה הד"ר אוסטרובר עומדת על סוגי ההומור והצחוק וחוקרת את תפקידם בתקופת השואה. המחברת מציגה לקורא מבוחר מביטויי ההומור בחיי התרבות בגטאות ובמחנות – שירים המוריסטיים, קריקטורות וקברטים – ומספרת לנו את סיפורם הייחודי של שני ליצני גטו.

השימוש בהומור ובצחוק בתקופת השואה אמנם ידוע בין הניצולים, אך עד כה לא הוקדש לו מחקר של ממש. עשרות שנים חלפו מאז חתכו הצבאות המשחררים את חוטי התיל של המחנות; מרחק הזמן מאפשר היום לחקור את התופעה הרגישה כל כך של הצחוק, ההומור והבדיחה בגיהנום של הגטאות ומחנות הריכוז והמוות.

"ספרה של אוסטרובר הוא ניסיון חלוצי להבנת התפקידים הפסיכולוגיים שמילא ההומור בקרב מקצת היהודים, אף כי לא כולם, בעת מלחמת העולם השנייה"

(אבנר שפירא, הארץ, 20 באפריל 2009)

י"ד ושם – ההוצאה לאור
ת"ד 3477, ירושלים 91034
טל' 02-6443511 | פקס 02-6443509
publications.marketing@yadvashem.org.il
www.yadvashem.org

עיצוב עטיפה: 2w-design.com

מחיר מומלץ: 88 ₪

0 0268000737 7
דאנארוד 268-737
ISBN 978-965-308-343-1